

Hvordan skrive gode fagoppgaver?

Hva er en god fagoppgave?

- Svarer på et spørsmål/en problemstilling
- Benytter teori og kobler den til praksis/eksempler/empiri
- Har en tydelig struktur som veileder leseren
- Diskuterer problemstillingen (ulike syn/perspektiver med henvisning til kilder)
- Inkluderer kritiske synspunkter (vurderer, argumenterer, ser flere sider)
- Benytter et tydelig og saklig språk
- Baseres på akademiske kilder som henvises til gjennom hele teksten

Hensikten med skriftlige oppgaver er:

- **Ikke** en test av hva du husker fra pensum
- **Ikke** en prøve i hvor mye relevant faktakunnskap du klarer å samle og gjengi
- **Men:**
 - Å demonstrere analytiske ferdigheter innen et konkret problemområde.
 - Å vise selvstendig forståelse for anvendelse av relevant faglig kunnskap og teorier i drøfting av gitte problemstillinger
 - Å vise evne til kritisk refleksjon

Strukturen

+ Innholdsfortegnelse,
forside, tittel

+ Litteraturliste

Innledning:

Tema, problemstilling
Avgrensning, framgangsmåte
Skissere strukturen

Hoveddel:

Redegjøre
Analysere/tolke
Drøfte

Avslutning:

Oppsummere:
- Svar på problemstilling?
Løfte blikket:
- Relevans/viktighet?
- Nye spørsmål?

Innledning, avslutning, overskrifter i hoveddelen – sentrale funksjoner i fagoppgaven!

- Ved å lese innledning, avslutning og overskrifter skal leseren kunne vurdere tekstens kvalitet og relevans!
- Dette betyr at du bør få fram dine hovedpoenger i innledningen og avslutningen, og at overskrifter underveis i oppgaven din gir informasjon om innholdet

Tolk oppgaveteksten før du begynner (svar på oppgaven!):

- Hva er tema for oppgaven?
- Hvilke nøkkelbegreper nevnes?
- Må jeg lage en problemstilling?
- Hva blir jeg bedt om å gjøre?
(redegjøre/beskrive, analysere, drøfte/diskutere?)

Eksempel på oppgavetekst i HR-strategi:

En av HR-avdelingens oppgaver er å jobbe med læring og utvikling av medarbeidere. Med økende fokus på livslang læring vil vi måtte engasjere oss i vår egen utvikling gjennom hele vår karriere.

Som student kan du utvikle din egen evne til å være bevisst din egen læring og utvikling. Selvregulert læring er et begrep som sier noe om hvordan vi kan jobbe aktivt med vår egen læringsprosess. Ta utgangspunkt i Kristian Brandmo 2014, kap. 11 Metakognisjon og selvregulert læring.

- Beskriv *hva* metakognisjon og selvregulert læring er.
- Diskuter *hvordan* og *hvorfor* selvregulert læring og det å være aktiv i egen utvikling kan ha betydning i arbeidslivet fremover.

Hvordan skrive en god innledning?

- Innledningen er din kontrakt med leseren
- Skal engasjere og vekke interesse
- Skal være relevant, presis og nøyaktig
- Skal avgrense oppgaven
- Skal være saklig, vise faglig kunnskap (din autoritet)
- Skal gi leseren riktige forventninger

Innledning

- Presenter tema, problemstilling og avgrensning, skap interesse, beskriv strukturen
- Innledningen inneholder ofte:
 - Et par innledende setninger relatert til oppgaveteksten
 - Kort definisjon av nøkkelbegrep i oppgaven
 - Et klart spørsmål eller påstand som skal diskuteres i oppgaven (problemstillingen)
 - Avgrensning og kort skisse av hovedpunktene i oppgaven

Problemstillingen

- Et spørsmål som formulerer det diskusjonen din skal handle om – bør være et spørsmål som kan besvares på ulike måter
- Problemstillingen bør være tydelig og avgrenset – den skal innsnevre temaet
- Hvordan, hvorfor, hvilken, hva...?
- Eksempler:
 - *Hvordan kan medarbeideres kompetanse i selvregulert læring være til nytte i en endringsprosess?*
 - *Hvorfor er forbrukere skeptiske til grønn markedsføring?*
 - *Hvilke holdninger har rekrutteringsansvarlige i konsulentbransjen til bruk av magefølelse i ansettelsesprosesser?*

Avgrensning

- Hva skal oppgaven handle om og hva skal den ikke handle om?
- Hvordan skal du besvare denne oppgaven? (evt metode)
- Hvilke faglige perspektiver/begreper vil benyttes (evt hvorfor)?

Innledning (fra studentoppgave):

Ansatte med intellektuell kompetanse og evne til å tilegne seg ny kunnskap er et svært viktig konkurransefortrinn for mange organisasjoner (Noe, 2014). Dette er særlig relevant med tanke på fremtidens digitaliserte arbeidsliv der kunstig intelligens og automatisering kan føre til store endringer. På bakgrunn av dette ønsker vi å se nærmere på hvordan medarbeideres kompetanse i selvregulert læring og metakognisjon kan bidra til å øke organisasjoners evne til å tilpasse seg endringer i arbeidslivet. Vi redegjør først for Brandmos (2014) beskrivelse av metakognisjon og selvregulert læring, med særlig fokus på Zimmermanns (2000) modell for indre selvregulering. Videre diskuteres nytten av ansattes kompetanse i selvregulert læring for et arbeidsliv i utvikling i lys av Meyer og Stensakers (2011) teori om organisasjoners endringskapasitet.

Hoveddelen

(skal innfri innledningens løfter og tydelig svare på problemstillingen)

- *Redegjørelse* (**forklare** relevant teori)
- *Analyse* (**bruke** teorien) (f. eks presentere funn, eksempler eller case og tolke/forklare dem ved hjelp av teori)
- *Drøfting* (**diskutere** problemstillingen ved å fremme påstander og argumentere for og i mot ved hjelp av ulike faglige perspektiver, teorier, funn, fakta)

Hva er en redegjørelse?

- En **redegjørelse** beskriver og forklarer
 - Hensikten er å *opplyse* leseren om ting som er nødvendig å kjenne til for å forstå argumentasjonen og resonnementet

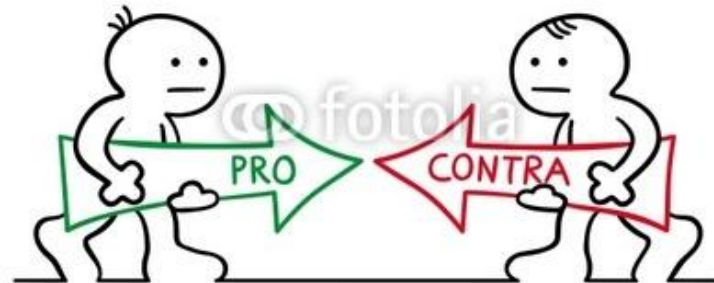
Eksempel på redegjørelse

(fra studentoppgave):

Hva er så forskjellen på metakognisjon og selvregulert læring? Ifølge Brandmo (2014) refererer metakognisjon til “overvåking og regulering av kognitive aspekter, som bruk av kunnskap og strategier til å regulere tenkning og problemløsning” (Brandmo, 2014, ?). Selvregulerende læring går ut på “regulering av kognisjon, emosjoner, motivasjon, atferd og innsats” (Brandmo, 2014, ?). Selvregulert læring understreker at man ikke skal bruke kun overvåking og regulering, men at man også skal være med i sin egen læringsprosess og påvirke aspekter ved egen kognisjon, motivasjon og atferd (Brandmo, 2014).

Hva er drøfting?

- Å **drøfte** er å diskutere med seg selv
(Hensikt: *overbevise* leseren)
 - Påstander (evt spørsmål) + Pro-argumenter og contra-argumenter (for og imot)
 - Faglig begrunnet!
- Å *drøfte* betyr å ta opp ulike sider og problemer knyttet til den saken du skriver om. Du må få frem ulike synspunkter på en sak, hvordan de begrunnes, sette dem opp mot hverandre – og deretter trekke en selvstendig konklusjon (Pettersen 2015, 87).

Hvorfor må jeg drøfte?

- Fagoppgaver skal være vitenskapelige
 - Stiller krav til pålitelighet, troverdighet, dokumentasjon (derfor må motargumenter og motstandere tilkjennegis og vurderes!)
 - Diskusjonen bør støttes av/baseres på vitenskapelige kilder og eventuelt egen empiri (unngå ubegrunnet «synsing»)

Hvordan kan jeg drøfte?

- Finn kilder med ulike perspektiver/syn!
- Bruk pensum og evt andre akademiske kilder
- Vis selvstendighet ved å trekke inn flere perspektiver fra pensum
- Vis din stemme uten å bli personlig; vis leseren at du kan tenke kritisk, reflektere, vurdere og sammenligne argumenter:
 - Et annet perspektiv fremmes av X...
 - I denne sammenhengen er det interessant å trekke inn hva Y skriver om...
 - Dette spørsmålet kan ses fra ulike sider. X hevder at..., mens Y fremholder at...
 - Basert på denne drøftingen er det rimelig å anta at...
 - Svaret på dette spørsmålet kommer dermed an på...

Eksempel på drøfting fra studentoppgave

(Problemstilling: Hvilke former for respons bidrar til læring?):

Påstand: Å arbeide i kollokviegrupper har ifølge Pettersen (2015) to hovedfunksjoner: å kunne arbeide mer effektivt med fagstoffet, og å skaffe et faglig miljø. I slike grupper kan studentene både få og gi tilbakemeldinger til hverandre på oppgaver, og de kan utvikle faglig innsikt gjennom å diskutere pensum.

Pro-argumenter: På den ene siden kan det være spesielt nyttig å få respons fra medstudenter som er på samme sted i læringsprosessen. Hvis miljøet er godt kan dette skape både trygghet og motivasjon for læring (Kerney og Perkins 2014). Pettersen (2015) framhever også at det er lærerikt i alle tilfeller å samarbeide med andre om fagstoff, da flere hoder tenker bedre enn ett.

Contra-argumenter: På den andre siden er det en risiko for å bli feilinformert i tilbakemeldingene man får fra medstudenter som ikke har den rette faglige kompetansen. Kanskje klarer de ikke da å gi meningsfulle og klare tilbakemeldinger, noe som ifølge Forsbakk (2017) er en forutsetning for at responsen skal være effektiv. I tillegg kan motivasjonen for arbeidet svekkes dersom en føler at kunnskapen til medelevene i gruppen er på et høyere nivå enn en selv.

Konklusjon: For at kollokviegrupper skal fungere må gruppen være motivert til å avtale møter og å møte opp. Det er en forutsetning at de som er i gruppen arbeider godt sammen, og at det ikke er for mange i gruppen.

Eksempel på drøfting fra studentoppgave

(Problemstilling: Hvordan komme over skrivesperra?)

Hjelper friskriving på skrivesperra? Ifølge Pettersen (2015) er friskriving, det vil si korte skriveøkter der studenten lar tankene få fritt uttrykk på papiret, en forløsende teknikk som kan sette i gang skriveprosessen på en positiv måte fordi studenten kan fri seg fra de formelle kravene til skrivningen. Jonsmoen og Greek (2012) finner imidlertid at kun noen av studentene fra deres undersøkelser hadde nytte av friskriving, og at studentene hadde meget forskjellige tilnærminger til hvordan de skulle få i gang skrivningen. Det Jonsmoen og Greek (2012) viser til her er også sammenfallende med Pettersens (2015,30-31) poeng om at de som skriver er forskjellige; noen tenker så å si ferdig oppgaven og teksten i hodet sitt før de fører det i pennen, mens man i motsatt ende finner de som ikke klarer å tenke på hvordan en tekst skal se ut, uten at man har skriveredskapene for hånden og ofte må de lage flere utkast før de får orden på tankene. På bakgrunn av dette kan vi konkludere med at friskrivningen vil kunne fungere for enkelte, men ikke nødvendigvis for alle, man må finne de metodene som fungerer for seg.

Avslutning – knytt sammen trådene!

- Oppgavens konklusjon inkluderer ofte:
 - Kort sammendrag av hovedpoengene
 - Gjenta/vis til problemstillingen
 - Avsluttende vurdering
 - Løft blikket: f.eks. understreke generell relevans eller viktigheten av dette spørsmålet for videre forskning/undersøkelse

Eksempel på avslutning (studentoppgave)

Avslutningsvis konkluderer vi med at selvregulert læring kan være svært nødvendig for at individer skal kunne utvikle seg på en produktiv og positiv måte, ikke bare i arbeidslivet, men også i studietiden. Dersom fasene i Zimmermans modell blir anvendt korrekt kan man oppnå et solid grunnlag for videre læring som både er gunstig for organisasjoners endringsevne og for fremtidens arbeidsliv.

Akademisk/vitenskapelig språk

- Logisk og saklig
- Strukturert og sammenhengende
- Upersonlig og bildefattig
- Objektivt og nøytralt
- Presist og klart
- Viser til troverdige kilder (vitenskapelige)

Vær presis og saklig!

- Unngå vage uttrykk som:
 - «mange mennesker», «vi», «det blir hevdet» (Hvem? Kilde?)
 - «før», «nå for tiden», «før» (Når eksakt?)
 - «mer og mer», «stadig mer», (Hvor mye?)
 - «i dagens samfunn/marked, i dagens globaliserte verden» (Tomme klisjéer?)
- Unngå overdrivelser/kategoriseringer som: "aldri", "alltid", "konstant", «ekstremt», "ingen", "alltid", "alle"
- Unngå moteord: «i fokus», «i forhold til»
- Unngå å vise følelser/subjektiv vurdering: «supert», «flott», «tragisk»

Eksempler – hva bør endres her?

- Det blir mer og mer viktig å ta ansvar for egen kunnskap og være bevisst på sin egen læringsprosess og -metode.
- Mer konkret: Det å kunne ta ansvar for egen kunnskap og være bevisst på sin egen læringsprosess og –metode er nyttig for arbeidstakere som må tilpasse seg endringer i arbeidslivet.
- I arbeidssammenheng er det flere og flere ansatte som er overlatt til seg selv å finne informasjonen de trenger.
- Mer konkret: I organisasjoner der ansatte har et stort ansvar for selv å finne frem til informasjonen de trenger, kan kompetanse i selvregulert læring være spesielt nyttig.
- Noe som står veldig i fokus er blant annet globalisering og fokuset på miljø. Globalisering er i fokus og verden blir mindre og mindre. Miljø er også satt i fokus i dagens samfunn. Hele verden setter fokus på miljøtiltak.
- Mer konkret: Ifølge OECD (2017) er det behov for å møte utfordringene globalisering skaper for både klima og økonomisk ulikhet.

Bruk strukturmarkører (si hva du skal gjøre, knytt sammen, veiled leseren):

- I dette avsnittet vil jeg...
- Innledningsvis vil vi minne om at...
- For det første, for det andre...
- I dette avsnittet vil jeg redegjøre for...
- Vi vil nå diskutere...
- Til slutt vil vi nevne at...
- Ifølge.../x hevder at.../y argumenterer for at.../Dette er det ulike oppfatninger av...
- På den ene siden/På den andre siden
- Videre...
- Dessuten.../Derfor...
- Dette kan bety at.../Dette kan forklare.../En tolkning av dette er at.../En følge av dette kan være...
- Hvis dette er riktig, kan vi konkludere med at...
- Det vil si at...
- Dette støtter/svekker argumentet om at/påstanden om at...

Tydelig bruk av strukturmarkører (fra studentoppgave):

«Metakognitiv overvåking er prosesser som reflekterer metakognitiv bevissthet som et individ engasjerer seg i når hen utfører en oppgave» (Brandmo 2014, 200). I artikkelen blir det presentert fire sentrale prosesser. Den første er *bedømmelse av oppgavens vanskelighetsgrad*. Denne delen utdyper i hvilken grad en person tar for seg en ny læring og den bygger på erfaringer vedkommende har med slike oppgavetyper. **Prosess nummer to** er *bedømmelse av læring*. I denne prosessen vurderer individet hva hen har lært og forstått av læringsprosessen. **Videre** handler den tredje prosessen om *fornemmelse av å vite*, og omtaler det nivået individet subjektivt føler hen ligger på av kunnskap. **Den fjerde og siste** prosessen er *vurdering av korrekthet*, som er en vurdering vedkommende gjør etter tilbakemeldinger i ettertid, for å se hva vedkommende har svart.

Synliggjør hvem som snakker: **du** eller **kilden**?

«Der alle tenker likt, tenker ingen særlig mye» (Lippman 1915, 63). Sitatet oppsummerer på en kort og god måte hva prinsippet om sosiale bevis handler om: Vi ser ofte på hva andre mennesker gjør for å avgjøre hva som er riktig for oss selv å gjøre i en gitt situasjon.

Synliggjør hvem som snakker: **du** eller **kilden?**

«Der alle tenker likt, tenker ingen særlig mye» (Lippman 1915, 63). Sitatet oppsummerer på en kort og god måte hva prinsippet om sosiale bevis handler om: Vi ser ofte på hva andre mennesker gjør for å avgjøre hva som er riktig for oss selv å gjøre i en gitt situasjon.

Synliggjør hvem som snakker: **du** eller **kilden**?

Endringene vil ikke lykkes om de ansatte ikke evner å iverksette dem fordi de mangler de nødvendige ressurser eller kompetanse. Ifølge Meyer og Stensaker (2011, 16-18) bør tiltakene som iverksettes også bidra til vedvarende endringskapasitet, noe som vil si at de bidrar til at fremtidige prosesser lettere lar seg gjennomføre

Synliggjør hvem som snakker: **du** eller **kilden**?

Endringene vil ikke lykkes om de ansatte ikke evner å iverksette dem fordi de mangler de nødvendige ressurser eller kompetanse. Ifølge Meyer og Stensaker (2011, 16-18) bør tiltakene som iverksettes også bidra til vedvarende endringskapasitet, noe som vil si at de bidrar til at fremtidige prosesser lettere lar seg gjennomføre.

Lykke til!